

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (ECONOMICS)
EXAMINATION: MAY – 2026
THIRD SEMESTER

Subject: Rural Economics (ECOMJC-303)

Date: 18/05/2026

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

1. Discuss the role and importance of animal husbandry in rural development.
2. Examine the place and importance of agriculture in the rural economy.
3. Analyze the problems of rural population density and its implications on development.
4. Examine the demographic features of rural India with special reference to sex and age composition.
5. Explain the occupational structure of rural India and the effects of globalization on it.
6. Discuss the population problems and challenges in rural India.

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

1. Discuss the role of industries in strengthening the rural economy.
2. Describe the types of rural industries and measures for their development.
3. Explain the status and challenges of rural electrification in India.
4. Examine the role of education in rural development.
5. Evaluate the importance of integrated rural infrastructure for sustainable development.
6. Describe the main components of Rural Economics with examples.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद्द असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

१. ग्रामीण विकासामध्ये पशुपालनाची भूमिका आणि महत्त्व चर्चा करा.
२. ग्रामीण अर्थव्यवस्थेमध्ये शेतीचे स्थान आणि महत्त्व तपासा.
३. ग्रामीण लोकसंख्येच्या घनतेशी संबंधित समस्या आणि त्याचा विकासावर होणारा परिणाम विश्लेषित करा.
४. ग्रामीण भारतातील लोकसंख्यात्मक वैशिष्ट्ये - लिंग व वय रचनेच्या संदर्भात स्पष्ट करा.
५. ग्रामीण भारतातील व्यवसायिक रचना आणि जागतिकीकरणामुळे झालेल्या बदलांचे विश्लेषण करा.
६. ग्रामीण भारतातील लोकसंख्येच्या समस्या आणि आव्हाने चर्चा करा.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

१. ग्रामीण अर्थव्यवस्था बळकट करण्यामध्ये उद्योगांची भूमिका स्पष्ट करा.
२. ग्रामीण उद्योगांचे प्रकार आणि त्यांच्या विकासासाठी उपाय योजना स्पष्ट करा.
३. भारतातील ग्रामीण विद्युतीकरणाची स्थिती आणि आव्हाने स्पष्ट करा.
४. ग्रामीण विकासात शिक्षणाची भूमिका तपासा.
५. शाश्वत विकासासाठी एकात्मिक ग्रामीण पायाभूत सुविधांचे महत्त्व मूल्यांकित करा.
६. उदाहरणांसह ग्रामीण अर्थशास्त्राचे मुख्य घटक स्पष्ट करा.